

11 ශ්‍රේණි

23 ආචම

ඔස්සේ දර්ශනය

ලොව්තුරු සුවේ පදනම සම්මා දිව්දියයි

11 ශ්‍රේණි

23 පාඩම

මුද්දිම ධර්මය

නිපුණතාව 10

නිර්වානය අරමුණු කොට ගෙන ආර්ය මාර්ගයේ ගමන් කරයි.

11 ශ්‍රේණි

23 පාඩම

මුද්දිම ධර්මය

නිපුණතා මට්ටම

11.10.1 නිර්වාණගාමී ප්‍රතිපදාවේ සුවිශේෂත්වය තෙරුම් ගෙන එම ප්‍රතිපදාවේ නියැළෙයි.

ඉගෙනුම් ඵල

- නිර්වාණාගාමී ප්‍රතිපදාවේ දී සම්මා දිට්ඨිය සූර්වාංගම වන ආකාරය පැහැදිලි කරයි.
- ශික්ෂණය දැදහා සම්මා දිට්ඨියේ අවශ්‍යතාව පෙන්වා දෙයි.
- සම්මා දිට්ඨිය නිවන් මගේ පදනමයි යන මැයෙන්පුවත් පත් ලිපියකට අවශ්‍යකරැණු පෙළ ගස්වයි.
- නිවැරදි දැක්මෙන් ක්‍රියා කරයි.
- ලොවුතුරා සුව පිණිස කටයුතු කරයි.

11 ශ්‍රේණි

23 පාඨම

බුද්ධ ධර්මය

අරමුණු

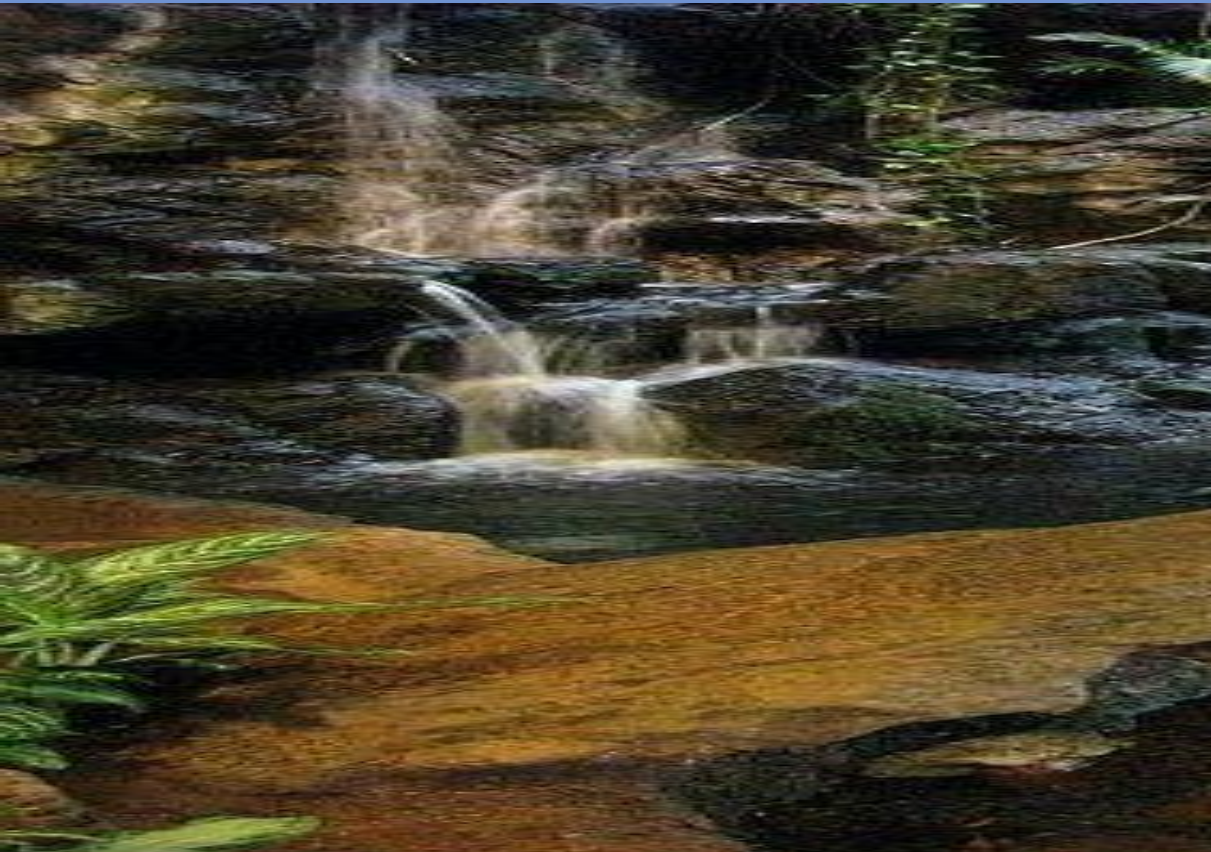
සම්මා දිට්ඨිය .පෙරවු කොට නිර්වාණාගාමී ප්‍රතිපදාවේ
නියැලීමටසිසුන්ට මගපෙන්වීම මෙම පාඨමෙන් අපේක්ෂිතය.

ඔද්දිම ආර්ය මාර්ගය පියවරතුනක් මත ගොඩ නැගුණකි

සම්මා දිට්ඨි, සම්මා සංකප්ප	}	ප්‍රඥා (අධිප්‍රඥාවට)
සම්මා වාචා සම්මා කම්මන්ත, සම්මා ආජීව	}	හිඳ (අධිහිඳයට)
සම්මා වායාම සම්මා සති, සම්මා සමාධි	}	සමාධි (අධිචිත්තයට)

හීල, සමාධි, ප්‍රඥා යනුවෙන් හඳුන්වන විට සම්මා වාචාවෙන් එය ආරම්භ විය යුතු ය. නමුඳු ආර්ය මාර්ගය ආරම්භ වන්නේ සම්මා දිට්ඨියෙනි. ඊට හේතුව ලෝක තත්ත්වය යථා පරිදි දැකීමට නුවණක් හෙවත් ප්‍රඥාවක් තිබිය යුතු වීම ය

සච්චවිහංග සූත්‍රයට අනුව,

- දුක් පිළිබඳ ඥානය, දුක්ඛ
- දුක්ඛ සමුදය පිළිබඳ ඥානය දුක්ඛ සමුදය
- දුක්ඛනිරෝධය පිළිබඳ ඥානය, දුක්ඛ නිරෝධ
- දුක්ඛ නිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාව පිළිබඳ ඥානය දුක්ඛ නිරෝධ ගාමිනී

අටුවාවල සම්මා දිට්ඨිය පස් ආකාරයකින් දක්වා ඇත.

1. කම්මස්සකතා සම්මා දිට්ඨිය (තමන් කරන ක්‍රියාවන්හි විපාක තමන් කරා පැමිණෙන බව දැකීම)
2. ධ්‍යාන සම්මා දිට්ඨියයි (ලෞකික ධ්‍යාන උපදවාගත් පසු සිල් රැකීමෙන් හා සිත පිරිසිදු කර ගැනීමෙන් ඇතිවෙන විශේෂ ප්‍රතිලාභ නිවැරදි ව දැන ගැනීම)
3. විදර්ශනා සම්මා දිට්ඨිය (සියල්ල අනිත්‍ය, දුක්ඛ, අනාත්ම වශයෙන් දැකීම)
4. මාර්ගසම්මා දිට්ඨිය (සෝවන් ආදි මාර්ග සිත්වල පහළ වන සිව්සස් අවබෝධ කර ගන්නා දැක්ම)
5. ඵල සම්මා දිට්ඨිය (සෝවන් ආදි ඵල සිත්වල ඇතිවෙන දැක්ම .)

කම්මස්සකතා සම්මා දිට්ඨිය,
ධ්‍යාන සම්මා දිට්ඨිය
විපස්සනා සම්මාදිට්ඨිය

ලෝකික ආර්ය අෂ්ටාංගික මාර්ගයට

මාර්ග සම්මා දිට්ඨිය
ඵල සම්මා දිට්ඨිය

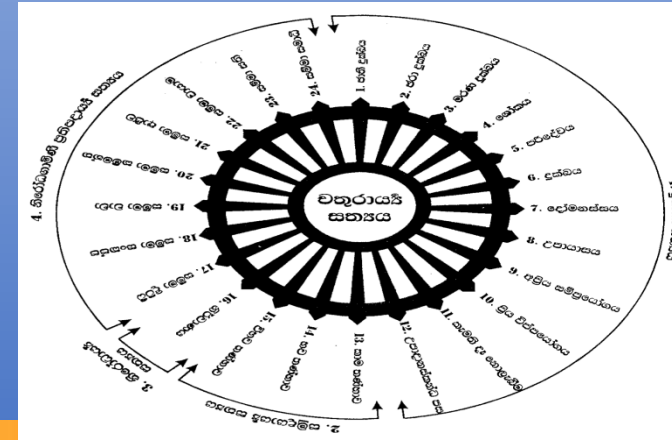
ලෝකෝත්තර පුද්ගලයන්ගේ සිත්වලට ද සීමා වේ.

- සිව්සස් දහම් අවබෝධ කර ගැනීමටමුල් වන්නේ ද සම්මා දිව්සියයි.

සිව්සස් දහම්

දුක් නැති කිරීම

දුක් නැතිකිරීම යනු අපතුළ ඇති සියලු කෙලෙස් නැසීමයි, අපතුළ ඇති තත්තාවන්, අගාමන්, ඔැදුම් නැති කිරීමයි. “සරළව නිර්වාණයයි”

නිවැරදි දෘක්මක් ඇති තැනැත්තාගේ සංකල්ප හෙවත් සිතුවිලි ද නිවැරදි වේ. එය සම්මා සංකප්ප නමින් හැඳින්වේ.

නෙක්ඛම්ම සංකප්ප,

(වස්තු කාම හා ක්ලේශ කාමයන්ගෙන් වෙන් වී හෙවත් අතහැර ගිහි ගෙහි සම්බාධ අවබෝධ කරගෙන පැවිදි විමට පහළ වන සිතුවිලි)

අව්‍යාපාද සංකප්ප

(ද්වේෂය, වෛරය, ක්‍රෝධය, තරහව ආදි සිතුවිලිවලින් බැහැර ව මෙත්තා සහගත සිතුවිලිවලින් වාසය කිරීම අව්‍යාපාද සංකප්ප ලෙසත්)

අවිහිංසා සංකප්ප

(සතුන්ට හිංසා පීඩා නොකොට දුකට, කරදරයට පත් අය කෙරෙහි හිංසාවේ ආදීනව දෘක්මයින් බැහැර වීමේ සිතුවිලි අවිහිංසා සංකප්ප ලෙසත් හැඳින්වේ.)

කායේන සංවරෝ සාධු - සාධු වාචාය සංවරෝ
 මනසා සංවරෝ සාධු - සාධු සබ්බත්ථ සංවරෝ
 සබ්බත්ථ සංවුතො භික්ඛු - සබ්බ දුක්ඛා පමුච්චති

කයින් සංවර වීම යහපත්ය වචනයෙන් සංවරවීම යහපත්ය මනසින් සංවර වීම යහපත්ය
 මෙසේ තිදොර සංවර කරගත් භික්ෂුව සියලු දුකින් මිදෙන්නේය.

බොරු කීම කීමෙන් වැළකීම
කේලාම් කීමෙන් වැළකීම
පරුෂ වචන කීමෙන් වැළකීම
හිස් වචන කථා කීමෙන් වැළකීම
සතුන් මැරීමෙන් වැළකීම
පොරකම් කිරීමෙන් වැළකීම
කාමයන්හි වරදවා හැසිරීම මෙන් වැළකීම
දැඩි ලොහකමින් වැළකීම
ක්‍රොධ කිරීමෙන් වැළකීම
වැරදි දැකීමෙන් වැළකීම

වචනයෙන් කරන කුසල් (සම්මා වාචා)

කයින් කරන කුසල් (සම්මා කම්මන්ත)

සිතීන් කරන කුසල් (සම්මා දිට්ඨි)

11 ශ්‍රේණි

23 පාඩම

මුද්ධ ධර්මය

වසවිස, වෙළෙඳාම වැලකීම
වහල් වෙළෙඳාම වැලකීම
මස්, වෙළෙඳාම වැලකීම
ආයුධ වෙළෙඳාම වැලකීම
මත්පැන් වෙළෙඳාම වැලකීම

යහපත් දිවි පැවැත්ම (සම්මා ආජීව)

නූපන් අකුසල් නූපදවීම
උපන් අකුසල් නැති කිරීම
උපන් කුසල් වැඩි දියුණු කිරීම
නූපන් කුසල් ඉපදවීමට ගන්නා උත්සාහය වශයෙන්
කය අනුව බැලීම කායානු පස්සනාවයි
වේදනාව අනුව බැලීම වේදනානු පස්සනාවයි
ධර්මය අනුව බැලීම ධම්මානු පස්සනාවයි
සිත් අනුව බැලීම චිත්තානු පස්සනාවයි

යහපත් උත්සාහය (සම්මා වායාම)

යහපත් සිහිය (සම්මා සති)

සම්මා සමාධිය සිව් ආකාරයකට හා පස් ආකාරයකට දැක්වේ.

- කාමච්ඡන්දාදී පංච නිවරණ යටපත් කරන විට

- විතක්ක, විචාර, පිති, සුඛ, ඵ්කග්ගතා යන ප්‍රථම ධ්‍යානාදී ධ්‍යාන අංග පහළ වේ.

ඒ ධ්‍යාන අංගවලට පත්වෙන විට සිත ඉහළ මට්ටමකට පත්වෙන බැවින් අධිචිත්තය ලෙස නම් කෙරේ.

සිත දියුණු කර ගැනීමෙන් චිත්ත සමාධිය

චිත්ත සමාධිය දියුණු කරලීමෙන් සම්මා ඥානය

සම්මා ඥානය දියුණු කරලීමෙන් සම්මා විමුක්තිය

නිවන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කළ පුද්ගලයකු බවට පත් වේ.

උතුම් ශ්‍රේෂ්ඨත්වය කරා යන මග, ශ්‍රේෂ්ඨයින් විසින් අනුගමනය කළමග යන අරුතින් ආර්ය මාර්ගය හඳුන්වන අතර, ඒ ආර්ය මාර්ගය පිළිවෙළින් අනුගමනය කළ යුතු බැවින් **අනුපූර්ව යන වචනය** යොදා ඇත. ඒ අනුපූර්ව ලක්ෂණ අධිශීල අධිචිත්ත, අධිප්‍රඥා යනුවෙන් හැඳින්වෙන අතර එහිලා සම්මා දිට්ඨියට හිමිවන්නේ සුවිශේෂී තැනක් බවත්, නිවැරදි දැක්මකින් තොර ව නිවන් අවබෝධ කළ නොහැකි බවත්, ලෝකික සම්මා දිට්ඨිය තුළින් ලෝකික ජීවිතයේ උදාවත්, ලෝකෝත්තර සම්මා දිට්ඨිය තුළින් ලෝකෝත්තර උදාවත් සිදුවෙන බව මෙයින් පැහැදිලි වේ.

ක්‍රියාකාරකම

ආර්ය මාර්ගය පැහැදිලි කරන්න.

පිළිතුර

බෞද්ධ ආර්ය මාර්ගය පියවරතුනක් මත ගොඩ නැගුණකි. අධිශීල, අධිචක්ඛ, අධිප්‍රඥා ඒ තුනයි. මේවා ත්‍රිවිධ ශික්ෂා නමින් ද හැඳින්වේ. ත්‍රිවිධ ශික්ෂා නම් ආර්ය මාර්ගයයි.

- සම්මා දිට්ඨිය ආර්ය මාර්ගයේ පූර්වාංගම අංගය වන ආකාරය පැහැදිලිකරන්න

පිළිතුර

- සම්මා දිට්ඨිය යනු නිවැරදි ව දැකීම ය. උක පිළිබඳ ඥානය, උක්ඛ සමුදය පිළිබඳ ඥානය, උක්ඛ නිරෝධය පිළිබඳ ඥානය, උක්ඛ නිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාව පිළිබඳ ඥානය වශයෙන් දැක්වේ. සම්මා දිට්ඨියට හිමිවන්නේ සුවිශේෂී තැනක් බවත්, නිවැරදි දැක්මකින් තොර ව නිවන් අවබෝධ කළ නොහැකි බවත්, ලෞකික සම්මා දිට්ඨිය තුළින් ලෞකික ජීවිතයේ උදාවත්, ලෝකෝත්තර සම්මා දිට්ඨිය තුළින් ලෝකෝත්තර උදාවත් සිදුවෙන බව මෙයින් පැහැදිලි වේ.